

## **1. NAČELNO**

**Aktualna svjetska ekonomska kriza koju karakterizira nepovoljno kretanje gospodarske konjunkture odnosno pad stope gospodarskog rasta i povećanje ne zaposlenosti, uvjetovana je prvenstveno poremećajima u finansijskom sektoru. To stanje označeno je kao recesija ( recession, opadanje ).**

**Nositelj ekonomske politike u našoj zemlji najprije su ignorirali su postojanje recesije, a kad su se znaci pojavili u drastičnim oblicima promijenili su mišljenje i ustvrdili da recesija postoji ali da je uvoznom podrijetla. Ovo produženo sazrijevanje spoznaje o krizi rezultiralo je kašnjenjem u poduzimanju interventnih mjera odnosno promjena ekonomske politike, prvenstveno u fiskalnom sektoru. To kašnjenje u fiskalnom sektoru, djelomično je kompenzirano monetarnim intervencijama Hrvatske narodne banke s ciljem da se održi stabilnost finansijskog sustava. Tim su samo privremeno odgodene teže posljedice uzrokovane kašnjenjem mjera u fiskalnom sustavu. Na žalost do spoznaje o potrebi poduzimanja radikalnih promjena nije došlo temeljem vlastite „providnosti“ nego kao posljedica suočavanja s grubim činjenicama stvarnosti. Konačno je shvaćeno da se izlazak iz takve situacije ne može ostvariti bez promjena u fiskalnom sustavu, pa je aktivnost usmjerena na izbor mjera i dinamiku njihova provođenja. Kod toga došlo je do dvojbenih stajališta između onih na koje se odnose i onih koji ih trebaju regulativno provesti. Stvorena je dilema je li održiva socijalna osnova države ili nije. Nastao je problem kako uskladiti socijalno političke s ekonomskim načelima. Za to je potrebno osim znanja i politička odlučnost, a okolnosti za to nisu pogodne jer je stanje veoma teško a pada u predizborni vrijeme. Reklo bi se „ima rezona ali nije sezona ..“.**

**Umjesto zaključka:**

**Reforma je nužna u punom smislu te riječi, a to znači da ciljeve reforme treba izvesti iz analize i ocjene postojećeg stanja i ciljeva strategije ukupnog društveno ekonomskog razvoja. Sve drugo je nepotrebno gubljenje vremena i odgađanje nagomilanih problema čime se svjesno ili nesvjesno stvara samo dojam da se nešto značajno čini.**

**Reforma kvantitativno mora obuhvatiti promjene u strukturi poreznih prihoda i strukturi poreznih rashoda, a u kvalitativnom smislu smanjenje poreznog opterećenja.**

## **1. TROŠARINE**

**Temeljna obilježja trošarina ili akciza, u njihovom izvornom obliku, su jednostavnost ubiranja ( niski troškovi ubiranja ) izdašnost i ostvarivanje određenih ne fiskalnih ciljeva. U suvremenim poreznim sustavima trošarine su, kao preteče poreza na promet , tim porezom značajno potisnute jer je njihov udio u fiskalnim prihodima jako opao. Međutim, sada sve više dobiva na značenju njihov nefiskalni značaj ( zdravstvena zaštita, ekologija, socijalni transferi ).**

**U zemljama u tranziciji, kao što je i naša zemlja, i koje su suočene stabilizacije fiskalnog sustava postoje razlozi da se trošarine zadrže s većim udjelom u fiskalnoj strukturi, čime se omogućuje da se fiskalnim mjerama osigura veća konkurentnost na inozemnom tržištu, odnosno da se povećanjem posrednih poreza ( poreza na potrošnju ) kompenzira gubitak po osnovi smanjenja neposrednih poreza koji ulaze u cijenu izvoznih dobara. Sukladno ovom treba zadržati sve sadašnje oblike trošarina i povećati njihov udio u poreznim prihodima. Kod toga treba pri propisivanju stopa pristupiti diferencirano ovisno o vrsti i namjeni dobra koji se zahvaća ovim porezom. Naime, kod dobara na koje**

Autor Srđan Kliska  
Srijeda, 23 Lipanj 2010 16:45

se plaća neki drugi porez ( PDV ) stope treba uravnotežiti kako " zidanjem " poreza ne bi došlo do negativnih učinaka ( šverc i drugi oblici utaje ). Također je potrebno uzeti u obzir i visinu stopa poreza u susjednim zemljama kako bi se spriječio šverc. To je potrebno uzeti u obzir neovisno o tome što će nas obvezivati direktive EU. Kod dobara koji se ugrađuju u druge proizvode ili u cijene usluga ( naftni derivati, alkohol, kava i sl. ) potrebno je kod određivanja stope poreza uzet u obzir granu djelatnosti u kojoj se ta dobra koriste u reprodukciji kako se tim fiskalnim opterećenjem ne bi umanjila njihova konkurentnost ( transport, ugostiteljstvo, poljoprivreda, ribolov ).

**U Zagrebu, 21. lipnja 2010.**

## **Priredio:**

Srdjan Kliska